

# AFRİKA AT VEBASI HASTALIĞINA KARŞI KORUNMA VE MÜCADELE YÖNETMELİĞİ

Yetki Kanunu: 5996, 639

Yayınlandığı R.Gazete: 21.12.2011-28149

## BİRİNCİ BÖLÜM

### Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

#### Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Afrika at vebası hastalığına karşı hazırlıklı olmak, hastalıktan korunmak ve hastalıkla mücadele etmek için alınması gereken tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

#### Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; hastalığın bildirimi, şüpheli hastalık mihraklarında ve hastalık teyidinde mihrak işletmelerde alınacak önlemler ile buralarda yapılacak kapsamlı epidemiyolojik araştırmaları, mihrak etrafında koruma ve gözetim bölgelerinin oluşturulmasını ve bu bölgelerde alınacak olan tedbirleri, hayvan hareketlerinin kontrolü, temizlik ve dezenfeksiyon uygulamalarını, hastalığın teşhisinden sorumlu laboratuvarlar ile referans laboratuvarının görevlerini, aşılama ve aşıları hayvanların tanımlanması için hükümleri ve hastalığın yayılmasını önleyen tedbirleri kapsar.

#### Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4 üncü maddesi ile 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin 7 nci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

#### Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Acil eylem planı: Afrika at vebası hastalığı ile ilgili oluşacak acil durumlarda devreye sokulacak ve ihtiyaç duyulması hâlinde güncellenecek planı,
- Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- Enfeksiyon teyidi: Laboratuvar sonuçlarına dayalı olarak veya bir salgın halinde klinik ve/veya epidemiyolojik sonuçlara da dayalı olarak yetkili otorite tarafından Afrika at vebasının varlığının ilanını,
- Enstitü Müdürlüğü: Afrika at vebası hastalığının teşhisinden, mücadelesinden ve gözetim programlarından sorumlu olan doğrudan Bakanlığa bağlı Enstitü Müdürlüğünü,
- Hayvan sahibi veya bakıcı: Hayvanların mülkiyetine haiz veya ücret karşılığında veya ücretsiz, muhafaza etmek ve bakımlarını yapmakla görevlendirilen, gerçek veya tüzel kişi veya kişileri,
- İl müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı il müdürlüğünü,
- İlçe müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ilçe müdürlüğünü,
- İşletme: İçinde hayvanların yetiştirildiği veya muhafaza edildiği yeri,
- Karantina: Resmi veteriner hekim tarafından belirlenen hayvanların belirlenen bir süre boyunca zorunlu olarak diğer hayvanlardan doğrudan veya dolaylı şekilde izole edilerek gözlem ve kontrol altında tutulmasını,
- Kayıt altına alınmış tek tırnaklı hayvan: Yetkili otorite tarafından ya da herhangi bir uluslararası birlik, örgüt veya resmi yarış otoritesi tarafından verilen bir tanımlama belgesi aracılığıyla tanımlanmış olan tek tırnaklı hayvanı,
- Mihrak: Yetkili otorite tarafından Afrika at vebası hastalığı varlığının doğrulandığı, hastalığın seyri, yerleşim yerinin topoğrafik yapısı, tek tırnaklı hayvanların kapalı alanlarda tutulup tutulmadığı dikkate alınarak belirlenen işletme veya yerleşim yeri veya bölgeyi,

i) Resmi veteriner hekim: Bakanlık adına görev yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,

j) Şüpheli mihrak: Resmî veteriner hekimin Afrika at vebasî hastalığının varlığından şüphelendiği, hastalığın seyri, yerleşim yerinin topoğrafik yapısı, tek tırnaklı hayvanların kapalı alanlarda tutulup tutulmadığı dikkate alınarak belirlenen işletme veya yerleşim yeri veya bölgeyi,

k) Tek tırnaklı hayvan (Equidae): At türünden (zebralar dahil) ya da eşek türünden olan vahşi ya da evcilleştirilmiş hayvanlar ya da bu hayvanların yavruları ya da söz konusu türlerin melezi,

l) Ulusal referans laboratuvarı: Afrika at vebasî olarak adlandırılan hastalık ile ilgili olarak fonksiyon ve görevleri 18 inci maddenin ikinci fıkrasında açıklanan ve Bakanlıkça yetkilendirilen laboratuvarı,

m) Vektör: Culicoidesimicola ve Afrika at vebasını nakletme olasılığı olan Culicoides türleri,

n) Yetkili otorite: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında görev yapan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve/veya bu Yönetmelik çerçevesinde fiziksel kontrolleri ve idari işleri yerine getirmekle yükümlü olan yetkili veya bu yetkilerin devredildiği otoriteyi,

ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

# Hastalık Bildirimi ve Şüpheli Mihraklarda Alınacak Önlemler ve Epidemiyolojik Araştırma

Hastalığın bildirimi

MADDE 5 – (1) Afrika at vebasının varlığı ya da varlığından şüphe edilmesi durumunda derhal yetkili otoriteye bildirilmesi zorunludur.

Şüpheli mihraklarda alınacak önlemler

MADDE 6 – (1) Bir işletmede Afrika at vebasî ile enfekte olduğundan şüphe duyulan bir ya da daha fazla sayıda tek tırnaklı hayvanın olması durumunda, resmi veteriner hekim derhal hastalığın teyit edilmesine ya da söndürülmesine yönelik epidemiyolojik araştırmaları yapar.

(2) Bir enfeksiyon şüphesi ile ilgili bildirimde bulunulduğu andan itibaren, resmi veteriner hekim aşağıdaki önlemleri alır:

a) Şüpheli işletme veya işletmeler karantina altına alınır.

b) Hastalık şüphesinin bulunduğu işletme veya işletmelerde resmi veteriner hekim aşağıdaki çalışmaları yapar:

1) Hastalık şüphesinin bulunduğu işletme veya işletmelerde hastalıktan ölen, hastalıkla enfekte veya enfekte olması ihtimali bulunan bütün tek tırnaklı hayvanların sayısı tespit edilir. Hastalık şüphesinin devam ettiği süre boyunca doğan ya da ölen hayvanlarda dikkate alınarak sayımın güncellenmesi yapılır.

2) Hastalık etkenini taşıyan vektörlerin yaşamasını ya da yerleşmesini kolaylaştıran yerlerin tespiti yapılır, hastalığın yayılmasını engellemek amacıyla söz konusu yerlerde vektör mücadelesi yapılır.

3) 9 uncu maddeye uygun olarak bir epidemiyolojik araştırma yapılır.

c) Düzenli aralıklar ile işletme veya işletmeler ziyaret edilir ve ziyaretler sırasında:

1) İşletmede bulunan tek tırnaklı hayvanlar muayene edilir.

2) Şüpheli hayvanların klinik muayenesi yapılır. Ölü hayvanlara otopsi yapılır. Hastalığın kesin teşhisi için marazi madde alınır.

ç) Hastalık şüphesi bulunan işletme veya işletmelerde aşağıdaki hususlar temin edilmelidir:

1) Tek tırnaklı hayvanlar hastalığı nakleden vektörlere karşı muhafazalı bölümlerde barındırılır.

2) Hastalığa duyarlı türden hiçbir hayvanın işletmeye girmesine veya çıkmasına izin verilmez. Bunu temin için, resmi veteriner hekimler tarafından ilgili köy muhtarı ve azaları ile belediye görevlileri ile köy veya mahalle halkı, işletme sahibi ve hayvan bakıcılarının, Afrika at vebasî hastalığı hakkında genel olarak ve özellikle hijyen konusunda bilgilendirilmeleri sağlanır.

3) Tek tırnaklı hayvanların barındırıldığı binaların içinde ve çevresinde vektörmücadelesi yapılır.

4) İşletmede ölen tek tırnaklı hayvanların karkasları yerinde yakılır veya iki metre derinliğinde bir çukura resmi veteriner hekim gözetiminde gömülerek üzeri kireçle örtülür. Bu işlemler, hastalık virüsünün yayılma riskini en aza indirecek şekilde yapılmalıdır.

(3) İkinci fıkrada belirtilen resmi önlemlerin uygulanmasına başlanana kadar, ikinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen hükümlerin uygulanmasında hastalıktan şüphe duyulan hayvanların sahibi ya da bakıcısı gerekli olan tüm tedbirleri alır.

(4) Resmi veteriner hekim, yerleşimlerini, coğrafi konumlarını veya şüpheli işletme ile temaslarını dikkate alarak hastalığın diğer işletmelere de bulaştığından şüphe ederse, ikinci fıkrada belirtilen resmi önlemlerden herhangi birini diğer işletmelere de uygular.

(5) İkinci fıkrada belirtilen hükümlerin yanı sıra, sahihsiz olarak yaşayan tek tırnaklı hayvanların bulunduğu, korumaya alınmış doğal araziler için özel hükümler Bakanlıkça tespit edilir.

(6) Bu maddenin kapsadığı önlemler hastalık şüphesi ortadan kalkana kadar devam eder.

#### Aşılama

MADDE 7 – (1) Afrika at vebasına karşı aşılama, sadece bu Yönetmelik ile ortaya konan hükümlere uygun olarak, hastalık çıktığında alınan önlemleri desteklemek amacıyla yapılır.

Hastalık tespit edilen işletmelerde alınacak önlemler

MADDE 8 – (1) Afrika at vebasının resmi olarak teyit edilmesi durumunda resmi veteriner hekim hastalık çıkan yere gelir ve hastalık çıkış raporunu düzenler. Yetkili otorite hükümet veteriner hekiminin raporunu inceler ve hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder. Hastalık tespit edilen işletmelerde aşağıdaki önlemler alınır.

a) Hastalık tespit edilen işletmede bulunan Afrika at vebası ile enfekte olmuş veya bu hastalığın klinik semptomlarını (yüksek ateş, ödem, ağız ve burun akıntısı) gösteren tüm tek tırnaklı hayvanlar resmi kontrol altında tazminatlı olarak itlaf edilir.

b) Hastalığa duyarlı türden hiçbir hayvanın işletmeye girmesine veya çıkmasına izin verilmez. Bunu temin için, resmi veteriner hekimler tarafından ilgili köy muhtarı ve azaları ile belediye görevlileri ile köy veya mahalle halkı, işletme sahibi ve hayvan bakıcılarının, Afrika at vebası hastalığı hakkında genel olarak ve özellikle hijyen konusunda bilgilendirilmeleri sağlanır.

c) İşletmede ölen veya itlaf edilen tek tırnaklı hayvanların karkasları yerinde yakılır veya iki metre derinliğinde bir çukura resmi veteriner hekim gözetiminde gömülerek üzeri kireçle örtülür. Bu işlemler, hastalık virüsünü yayılma riskini en aza indirecek şekilde yapılır.

ç) 6 ncı maddede belirtilen önlemler, enfekte işletmenin 20 km. yarı çapındaki bir alanda (koruma bölgesine dahil olan) bulunan diğer işletmelerde de uygulanır.

d) (ç) bendinde ortaya konan bölgede, yetkili otorite tarafından izin verilmiş olan bir aşı kullanılarak tüm tek tırnaklı hayvanlar sistematik bir şekilde aşılanır. Aşılanan hayvanlar onaylanmış bir yöntem kullanılarak işaretlenir. Ancak, epidemiyolojik, meteorolojik, coğrafi ya da iklimsel koşullara dayanarak, aşılama şartları yetkili otorite tarafından değiştirilebilir.

e) Tek tırnaklı hayvanlar hastalığı nakleden vektörlere karşı muhafazalı bölümlerde barındırılır.

f) Tek tırnaklı hayvanların barındırıldığı binaların içinde ve çevresinde vektör mücadelesi yapılır.

g) At vebası hastalığını bulaştıran sokucu sinekler su birikintileri ve bataklıkların bulunduğu yerlerde yaşadıklarından buralara tek tırnaklı hayvanların girmesine müsaade edilmez, mümkünse buralar ilaçlanır.

ğ) Yurduza sınır olan devletlerde veya başka ülkelerde at vebası hastalığı çıktığında tesis edilecek tampon bölgeler ve aşı uygulamaları Bakanlıkça belirlenir.

h) Afrika at vebası hastalığında, hastalığın açık belirtisini göstermesi sebebiyle veya laboratuvar muayenesi sonunda teşhis konularak öldürülen hayvanlar için takdir edilecek kıymetlerin tamamı ödenir.

ı) Yabancı ülkelere yurduza gelen ve geri çevrilmesi mümkün olmayan tek tırnaklı hayvanlarda Afrika at vebası hastalığı tespit edildiği takdirde, hasta, hastalıktan şüpheli ve bunlarla temas eden hassas hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bu hastalıkların bulaşmasına vasıta olabilecek diğer hayvanların ise, karantina süresi sonunda tazminat verilmeden sahipleri hesabına kestirilerek etlerinin tüketimine ve satışına müsaade edilir.

i) At vebası hastalığında konulan karantina tedbirleri son ölüm/öldürülmeden ve hastalığın tamamen söndüğünden emin olunduktan itibaren oniki ay sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Resmi veteriner hekim hastalık sönüş raporu düzenleyerek Bakanlığa bildirir.

(2) Yetkili otorite, birinci fıkrada öngörülen önlemleri; coğrafi, ekolojik ya da meteorolojik durum ya da hastalığın teyit edildiği işletme ya da hastalığın bulunduğu işletmeden tüm hareketleri dikkate alarak Afrika at vebasının yayılmasından şüphelenilen durumlarda, birinci fıkranın (ç) bendinde değinilen bölgenin dışına da genişletebilir.

## Epidemiyolojik arařtırmalar

MADDE 9 – (1) Epidemiyolojik araştırma aşağıdaki bilgileri kapsamalıdır:

- a) Afrika at vebasası hastalığının işletmede ne zamandan beri bulunduğı,
- b) İşletmede Afrika at vebasasının muhtemel kökeni ve aynı kökenden enfekte olmuş olabilecek ya da kontamine olmuş olabilecek tek tırnaklı hayvanların bulunduğı diğer işletmelerin tespit edilmesi,
- c) Hastalık vektörlerinin mevcudiyeti ve dağılımı,
- ç) Tek tırnaklı hayvanların, enfekte işletmeye veya söz konusu işletmeden dışarıya hareketi ya da enfekte işletmeden uzaklaştırılan tüm tek tırnaklı karkasları.

(2) Mümkün olan en kısa zamanda Afrika at vebasası hastalığının eradikasyonunu sağılamak için gerekli olan önlemlerin alınmasında tam anlamıyla koordinasyonun sağılanması ve epidemiyolojik araştırma yürütölmesi amacıyla, bir kriz merkezinin oluşturulması sağılanır. Ulusal kriz merkezine ilişkin genel kurallar Bakanlık tarafından ortaya konur.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Koruma ve Gözetim Bölgeleri ve Temizlik

#### Koruma bölgesi ve gözetim bölgesi

MADDE 10 – (1) 6 ncı maddede ortaya konan önlemlere ilaveten, yetkili otorite bir koruma bölgesi ile bir gözetim bölgesi oluşturur. Söz konusu bölgelerin oluşturulmasında, Afrika at vebasası ile ilişkili coğrafi, idari, ekolojik ve epidemiyolojik faktörler ile kontrol yapıları dikkate alınmalıdır.

(2) Koruma ve gözetim bölgesinin sınırları aşağıdaki şekilde belirlenir.

- a) Koruma bölgesi enfekte işletmenin çevresinde en az 100 km yarıçaplı bir alanı içine alır.
- b) Gözetim bölgesi, koruma bölgesinin en az 50 km ötesine genişletilmiş olan ve son on iki ayda Afrika at vebasası hastalığına karşı aşılamanın yürütölmemiş olduğı alanı kapsamalıdır.

(3) Yetkili otorite aşağıdaki hususları dikkate alarak söz konusu bölgelerin sınırlarını değıştirebilir:

- a) Bölgelerin coğrafi konumları ve ekolojik faktörler,
- b) Meteorolojik kořullar,
- c) Afrika at vebasası hastalığı etkenini nakleden vektörün mevcudiyeti ve dağılımı,
- ç) 6 ncı maddeye uygun olarak yürütölün epizootiyolojik çalışmaların sonuçları,
- d) Laboratuvar incelemelerinin sonuçları,
- e) Özellikle vektör mücadelesi olmak üzere kontrol önlemlerinin uygulanması.

Koruma bölgesi içerisinde alınması gereken kontrol önlemleri

MADDE 11 – (1) Yetkili otorite koruma bölgesinde aşağıdaki önlemleri alır.

- a) Koruma Bölgesi içerisindeki tek tırnaklı hayvan işletmelerinin tanımlanarak kayıt altına alınmalarını sağılar.
- b) Resmi veteriner hekim tarafından tek tırnaklı hayvan işletmeleri periyodik olarak ziyaret edilir. Ziyaretler sırasında, gerekli gördüğü taktirde laboratuvar incelemesi için marazi madde alınması da dahil, tek tırnaklı hayvanların klinik muayenesi yapılır ve ziyaretler kayıt altına alınır.
- c) Tek tırnaklı hayvanların, karantina altında o bölge içerisinde bulunan bir mezbahaya ya da söz konusu bölgede bir mezbaha yok ise yetkili otorite tarafından gözetim bölgesi içerisinde tayin edilen bir mezbahaya doğrudan nakledilmeleri için bulundukları işletmeden yalnızca acil kesim amacıyla ayrılmalarına müsaade edilir.

(2) Birinci fıkrada öngörölün önlemlere ilaveten, resmi veteriner hekim tek tırnaklı hayvanlarda Afrika at vebasına karşı sistematik aşılama ve koruma bölgesi içerisinde tanımlanmalarını yapar.

Gözetim bölgesinde alınması gereken kontrol önlemleri

MADDE 12 – (1) Yetkili otorite aşağıdaki hususların gerçekleştirilmesini temin eder.

a) Gözetim bölgesinde 11 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen önlemler uygulanmalıdır. Ancak, gözetim bölgesinde mezbaha yoksa, tek tırnaklı hayvanların kesimi yetkili otorite tarafından gözetim bölgesi dışında tayin edilen bir mezbahada yapılabilir,

b) Gözetim bölgesi içinde Afrika at vebasına karşı tüm aşılama yasaklanır.

Kontrol önlemlerinin uygulandığı ve sürdürüldüğü dönemler

MADDE 13 – (1) 8, 10, 11 ve 12 nci maddelerde belirtilen önlemlerin uygulandığı ve sürdürüldüğü süre, 8 inci maddenin birinci fıkrası ile 11 inci maddenin ikinci fıkrasına uygun olarak aşılama yapılması durumunda, on iki aydan daha kısa olmamalıdır.

(2) 11 inci maddenin birinci fıkranın (c) bendi ile 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen hükümler dışında;

a) Koruma bölgesindeki ve gözetim bölgesindeki tek tırnaklı hayvanlar aşağıdaki şartlar altında yetkili otoritenin nezaretinde nakledilir;

1) Hayvanlar ancak, vektörlerin etkinliğine göre yılın belirlenen belli dönemlerinde nakledilirler,

2) Hayvanlar muayene gününde Afrika at vebasının klinik semptomlarından herhangi birini göstermemelidir ve muayene yükleme ve boşaltmadan önceki kırk sekiz saat içinde yürütülür,

3) Hayvanlar Afrika at vebasına karşı aşılanmamışlarsa yirmi bir ila otuz gün aralıkla ve ikincisi nakil gününden 10 gün önce olmak şartıyla iki defa, C-ELISA testine sokulmalı ve negatif reaksiyon vermelidirler,

4) Hayvanlar aşılanmışlarsa, önceki iki ay boyunca aşılama yapılmaz ve sözü geçen aralıklarda ve antikor sayılarında artış kaydedilmeksizin C-ELISA testi tatbik edilmez,

5) Hayvanlar nakilden önce en az kırk gün boyunca karantina istasyonunda tutulur,

6) Hayvanlar karantina dönemi boyunca ve karantina istasyonundan nakil bölgesine taşıma esnasında vektörlere karşı korunur.

b) Tek tırnaklı hayvanların aynı statüye sahip bölgeler içindeki hareketi aşağıdaki kurallar temelinde yetkili otoritenin iznine tabidir:

1) Nakilden önce klinik muayenesi yapılır. Nakil esnasında beraberinde tek tırnaklı hayvanlara ait kimlik belgesi bulunan hayvanlar için resmi veteriner hekimlerce veteriner sağlık raporu düzenlenir ve hareketine izin verilir.

2) Yetkili otorite, her durumda, altmış günden daha kısa bir zaman önce aşılanan tek tırnaklı hayvanların, aşılanmanın yapıldığı sırada bulundukları işletmelerinden ayrılmalarına müsaade etmez.

Temizlik ve dezenfeksiyon

MADDE 14 – (1) Yetkili otorite tarafından, temizlik ve dezenfeksiyon için aşağıdaki önlemler alınır.

a) Dezenfeksiyonda kullanılacak dezenfektanlar ve konsantrasyonları yetkili otorite tarafından belirlenir.

b) Temizleme, dezenfeksiyon ve arındırma işlemleri, resmi veteriner hekim tarafından hastalık etkeninin yayılma ve hayatta kalma riskini yok edecek şekilde resmi gözetim altında yürütülür.

c) Dezenfeksiyon işleminden önce, barınaklar ve çevresinin mekanik temizliği tam olarak yapılır.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### İlave Önlemler, Bilgilendirme ve Acil Eylem Planı

İlave önlemler

MADDE 15 – (1) Afrika at vebas hastalığı belirli bir bölgede salgın özelliği kazanırsa Bakanlık ilave önlemler alabilir.

Bilgilendirme

MADDE 16 – (1) Yetkili otorite koruma ve gözetim bölgelerinde ikamet eden yetiştiricilerin, yürürlükteki kısıtlamalar ve söz konusu önlemlerin uygun biçimde yerine getirilmesi hakkında tam olarak bilgilendirilmeleri için gerekli tüm önlemleri alır.

Acil eylem planı

MADDE 17 – (1) Bakanlık, bu Yönetmelikte sayılan önlemlerin ne şekilde yerine getirileceğini gösteren bir Acil Eylem Planı hazırlar. Bu plan hastalığın hızlı ve etkili eradikasyonu için gerekli tüm kurumlar, ekipman, personel ve diğer uygun materyalin kullanımını kapsar. Plan hazırlanırken uygulanacak kriterler aşağıda belirtilmiştir.

- a) Ülkedeki tüm kontrol önlemlerini koordine etmesi gereken ulusal seviyede bir kriz merkezi oluşturulur.
- b) Yerel seviyede hastalık kontrol önlemlerini koordine etmek üzere uygun donanımına sahip yerel hastalık kontrol merkezlerinin bir listesi hazırlanır.
- c) Kontrol önlemlerinde yer alan personel ile ilgili olarak, yetenekleri ve sorumlulukları gibi ayrıntılı bilgi verilir.
- ç) Her bir yerel hastalık kontrol merkezi, bir salgında doğrudan ya da dolaylı olarak yer almış olan kişiler/kuruluşlar ile hızlı bir şekilde temasa geçer.
- d) Hastalık kontrol önlemlerinin düzgün bir şekilde yürütülebilmesine imkan tanıyan alet ve materyaller hazır olur.
- e) Enfeksiyon ya da kontaminasyondan şüphelenilmesi ya da teyit edilmesi durumunda, karkasların imha edilme yolları da dahil, alınması gereken önlemlerle ilgili ayrıntılı talimatlar hazırlanır.
- f) Sahada ve idari prosedürlerde becerilerin edinilebilmesi ve geliştirilebilmesi için eğitim programları oluşturulur.
- g) Teşhis laboratuvarları kesim sonrası muayene için gerekli donanım ve seroloji, histoloji, vb. için gerekli kapasiteye sahip olur ve hızlı teşhis için becerilerini sürdürür (bu kapsamda numunelerin hızlı nakli için gerekli düzenlemeler yapılır).
- ğ) Acil aşılama yapılması gereken durumlarda tahmini ne kadar Afrika at vebası aşısı gerekeceğine ilişkin detaylar sunulur.
- h) Acil eylem planının uygulanması için gereken yasal yetkilerin sağlanmasına ilişkin hükümler getirilir.

## BEŞİNCİ BÖLÜM

### Çeşitli ve Son Hükümler

Ulusal referans laboratuvarı

MADDE 18 – (1) Ulusal referans laboratuvarı Bakanlıkça belirlenir.

(2) Ulusal referans laboratuvarı, teşhis materyallerinin kullanımı ve aşılarda denemesi için standartları ve teşhis metodlarını koordine etmekten sorumludur. Bu amaçla ulusal referans laboratuvarı:

- a) Ülkede kullanılan teşhis materyallerinin kalitesini kontrol eder.
- b) Düzenli aralıklarla karşılaştırmalı testler yapar.
- c) Ülkede teyit edilmiş vakalardan alınan Afrika at vebası virüsünün izolatlarını saklar.
- ç) Bölgesel teşhis laboratuvarlarında elde edilen pozitif sonuçların teyit edilmesini sağlar.

(3) Afrika at vebasının teşhisi, teşhiste bir örnekliliği sağlamak amacıyla örnekleme, teşhis yöntemleri ve laboratuvar testleri Bakanlıkça uygulamaya konulan teşhis kılavuzuna uygun olarak gerçekleştirilir.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.